

- Jednotková cena bytov na sekundárnom trhu ďalej stagnuje - za druhý kvartál dosahovala 2134 eur/m²
- V ponuke sa nachádzajú najmenšie byty za posledné roky
- Rastie dopyt po veľkých starších bytoch - oproti novostavbám sú podstatne lacnejšie
- Priemerná cena prenájmu s energiami 11,24 eur/m² - aj tu dochádza ku stagnácií

STARŠIE BYTY S VÄČŠOU ROZLOHOU RÝCHLO MIZNÚ Z PONUKY

Druhý štvrťrok 2017 na sekundárnom trhu s bytmi v Bratislave priniesol ďalší pokles priemernej rozlohy ponúkaných bytov. V ponuke sa prevažne nachádzali malé byty, a priemerná rozloha sa tak dostala na najnižšiu úroveň za posledné roky. Rozdiel medzi absolútnou cenou starších bytov a novostavieb v ponuke je najvyšší od roku 2014.

Počas druhého štvrťroku 2017 sa priemerná jednotková cena bytov zo sekundárnej ponuky v Bratislave dostala na 2134 eur/m² s DPH. Vyplýva to zo štatistickej vzorky 1000 bytov, ktoré boli napredaj v priebehu mesiacov apríl, máj a jún. Oproti prvému štvrťroku sa tak priemerná jednotková cena zvýšila len o 0,3%. Jednotková cena bytov zo sekundárnej ponuky sa posledný rok drží na viac-menej rovnakej úrovni okolo 2100-2150 eur/m² s DPH.

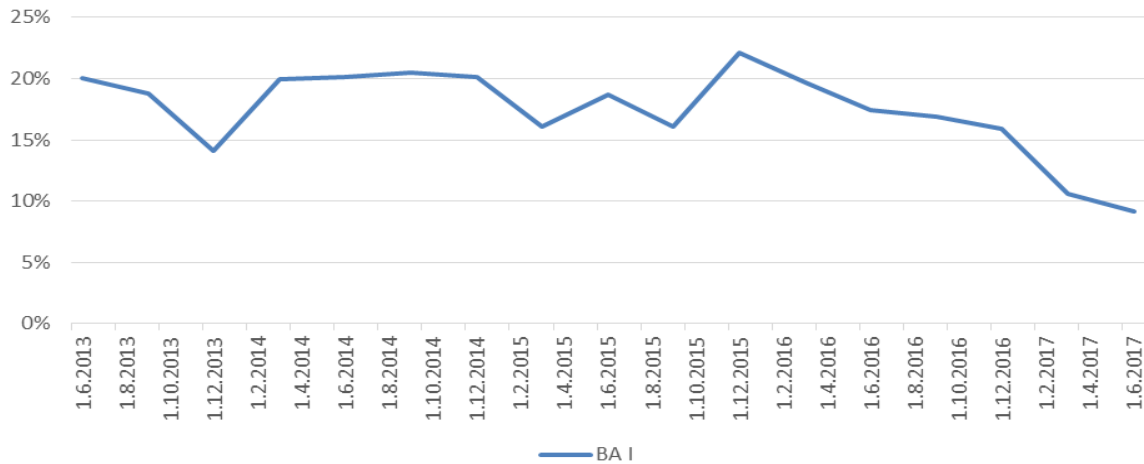
Jedným z dôvodov tejto cenovej stagnácie je, že zdražovanie bytov sa postupne zastavuje vo všetkých 5 okresoch. Ku miernemu rastu stále dochádza v okresoch BA II, BA III a BA V zatiaľ čo v okresoch BA

I a BA IV ceny už skôr stagnujú. Druhým dôvodom je skutočnosť, že v Starom Meste z ponuky odchádza stále viac bytov a nové do nej pribúdajú len pomalým tempom. Podiel bytov zo Starého Mesta v minulosti zvykol tvoriť zhruba 15-20% zo vzorky 1000 náhodne vybraných bytov. Za posledné dva roky však sledujeme stále väčší pokles počtu týchto bytov v ponuke. V druhom kvartáli 2017 sa tak podiel bytov zo starého mesta dostal len na 9,2% z celkovej štatistickej vzorky. Byty v Starom Meste sú prirodzene jednotkovo drahšie ako byty v ostatných lokalitách (o 200-400 eur na štvorec), a preto klesajúce množstvo týchto bytov v ponuke tlmí rast celkovej priemernej jednotkovej

Tabuľka 1: Špecifiká ponuky bytov na sekundárnom trhu (ceny sú vrátane DPH)

Obvod	priemerná výmera	priemerná cena na m ²	priemerná absolútna cena
BA I	77,15	2 391,51 €	178 272,48 €
BA II	62,59	2 121,33 €	127 973,08 €
BA III	63,15	2 239,32 €	139 494,83 €
BA IV	65,77	1 988,26 €	128 297,90 €
BA V	61,35	2 071,01 €	122 803,13 €
Celkový súčet	64,38	2 133,96 €	133 821,47 €

Graf 1: Podiel bytov v Starom Meste na štatistickej vzorke 1000 bytov

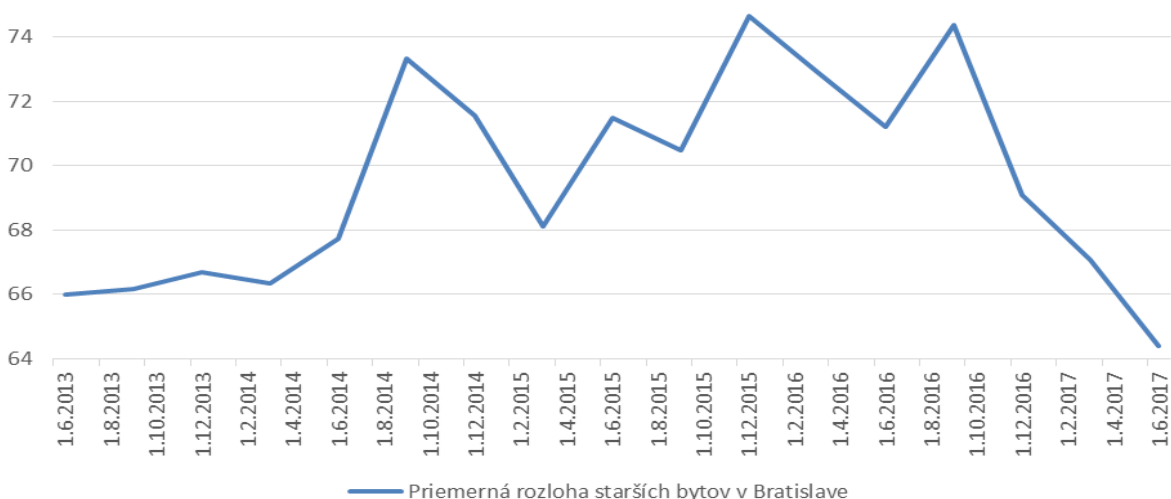

ceny bytov v Bratislave.

Ďalším zaujímavým pozorovaním v druhom štvrtroku je pokračovanie poklesu priemernej rozlohy ponúkaných starších bytov. Ta sa dostala na 64,38 m², čo je najnižšie číslo za posledné roky. Oproti predchádzajúcemu kvartálu sa tak znížila o 4% (2,3 m²) a medziročne sa znížila až o 9,6% (6,8 m²). Klesajúca priemerná rozloha je takisto ovplyvnená dvoma faktormi. Jedným je klesajúci podiel troj a štvorizbových bytov a rastúci podiel jedno a dvojizbových. Väčšie, staršie byty sú atraktívnym artiklom, z dôvodu výraznej cenovej výhody oproti väčším novostavbám. V prípade trojizbového bytu o veľkosti 75 m² predstavuje rozdiel v absolútnej cene medzi novostavbou a bytom z druhej ruky 35-40 tisíc eur. V prípade štvorizbového bytu o veľkosti 90 m² sa tento rozdiel vyšplhá až na 60-70 tisíc eur. Tieto väčšie byty z druhej ruky sú preto často krát preferované rodinami pred novostavbami a to

práve z dôvodu spomínaného cenového rozdielu. Väčšie byty tak rýchlejšie miznú z ponuky a preto celková priemerná rozloha ponuky klesá. Toto platí najmä pre Staré Mesto, kde rozdiel medzi novostavbou a starším štvorizbovým bytom o veľkosti 110 m² (štvorizbováky v Starom Meste sú prevažne väčšie ako v ostatných častiach Bratislavy) dosahuje až 100-120 tisíc eur.

Druhým odôvodnením klesajúcej priemernej rozlohy bytov je pokles v jednotlivých izbových kategóriách. To znamená, že zatiaľ čo pred dvomi rokmi mal priemerný dvojizbovák 60 m² teraz má 57 m². Najvýraznejší bol pokles v prípade trojizbových (z 82 na 76 m²) a v prípade štvorizbových (zo 110 na 95 m²). Ku poklesu mohlo dôjsť z dôvodu vypredania bytov s väčšou rozlohou. Takisto ho však mohla spôsobiť aj skutočnosť, že do ponuky bytov z druhej ruky postupne začínajú pribúdať aj novšie byty, vystavané za posledných 15 rokov. Novodobejšia výstavba je charakteristická menšími bytmi

Graf 2: Vývoj priemernej rozlohy bytov ponúkaných na predaj na sekundárnom trhu (v m²)

a preto sa priemerná rozloha bytov z druhej ruky postupne znižuje.

S poklesom rozlohy a stagnáciou jednotkovej ceny sa prirodzene dostavil aj pokles priemerných absolútnych cien. Priemerná absolútna cena za Bratislavu dosiahla v druhom štvrtroku takmer 134 tisíc eur s DPH. Oproti prvému štvrtroku sa jedná o 5,5 tisícový pokles a oproti minulému roku sa jedná o pokles o zhruba 10 tisíc eur. To neznamená, že byty zlacneli (keďže jednotková cena neklesala ale stagnovala), ale že sa v ponuke nachádzajú stále menšie byty a pre kupujúcich tak bude jednoduchšie kúpiť menší byt z druhej ruky, zatiaľ čo väčších bytov bude menej.

Čo sa prenájmu týka, tu sme zaznamenali mierny nárast, v priemere za Bratislavu o 12 eur na 672 eur (nájom vrátane energií). Ponuke prenájmu aj naďalej dominovali dvojizbové byty, ktoré sú najvhodnejším artiklom na prenájom. Z náhodne vybranej vzorky 1000 bytov tvorili až 46,2%. Priemerná cena prenájmu dvojizbáku v Bratislave sa momentálne nachádza na úrovni 648 eur pri priemernej rozlohe 58 m². Prevažná väčšina ponuky dvojizbových bytov sa nachádza v Ružinove a v Starom Meste. Priemerný dvojizbák v Ružinove disponuje rozlohou 57 m² a ponúka sa za cenu 633 eur mesačne vrátane energií. V prípade Starého Mesta je priemerná rozloha dvojizbáku o niečo vyššia (63 m²) a vyššia je aj jeho cena (735 eur mesač-

Tabuľka 2: Ceny prenájmu vrátane energií podľa izbovosti a jednotlivých okresov

Okres/izbovosť	1	2	3	4	5	Spolu
BA I	514 €	714 €	994 €	1 138 €		786 €
BA II	443 €	614 €	750 €	1 012 €		608 €
BA III	435 €	623 €	845 €	883 €	1 540 €	654 €
BA IV	441 €	608 €	746 €	914 €		641 €
BA V	441 €	664 €	689 €	884 €		591 €
Spolu	452 €	644 €	820 €	986 €	1 540 €	660 €

ne vrátane energií). Po dvojizbákoch tvorili najväčšiu časť ponuky prenájmu jednoizbové byty (24,3%), ktoré nasledovali trojizbáky (23,1%) a štvorizbáky (6,1%).

Priemerná jednotková cena prenájmu na m² sa v priemere za Bratislavu dostala na 11,24 eur/m². Aj tu za posledný rok dochádza ku stagnácii cien, keď ceny prenájmu na štvorec ostávajú na rovnakej úrovni okolo 11,2-11,4 eur/m². Stagnácia je dôsledkom mierneho rastu cien v Ružinove a mierneho poklesu cien v Starom Meste, zatiaľ čo v ostatných lokalitách ostáva výška prenájmu na m² rovnaká.

Druhý štvrtrok z cenového hľadiska nepriniesol na sekundárnom trhu s nehnuteľnosťami v Bratislave žiadne zmeny. Zvýšený dopyt možno vidieť ešte v segmente väčších bytov, ktoré sú oproti novostavbám cenovo omnoho výhodnejšie a reálne si ich dovoliť môže menšia časť obyvateľstva (hlavne vzhľadom na zavádzajúce sa reštrikcie pri poskytovaní hypoték). Ak bude na sekundárnom trhu s nehnuteľnosťami dochádzať ku ďalšiemu zdražovaniu, tak to pravdepodobne bude v segmente 3-5 izbových bytov, ktoré sú jednotkovo

podstatne lacnejšie ako jedno a dvojizbáky. Tie totiž voči novostavbám už nemajú až takú cenovú výhodu, a preto aj v ponuke ostávajú dlhšie ako 3-5 izbové byty, ktoré z nej naopak rýchlo miznú. Zdá sa teda, že sekundárny trh a aj trh s prenájomom nehnuteľností v súčasnosti narážajú cenovo na svoju hornú hranicu, a pokiaľ bude dochádzať k zdražovaniu, tak pravdepodobne len lokálne (v dôsledku zatraktívnenia lokality resp. z dôvodu spomínaného vyššieho dopytu po väčších bytoch) alebo plošne pomalým tempom zodpovedajúcemu inflácii a mzdovému rastu. Ďalším dôvodom možného budúceho rastu cien nehnuteľností môže byť aj postupné vymieňanie bytov s vysokým vekom za novšie byty no euforický celoplošný rast cien, ktorý vytvára na trhu bublinu je v súčasnosti nepravdepodobný.

Matúš Jančura

Vedúci Analytického oddelenia Bencont Group

<http://www.bencont.sk/trhove-analyzy/reality/>